

Kopimodtagere
Borgere
Interesseorganisationer

8. marts 2023 - Sagsnr. 17/1360 - Løbenr. 47094/23

Høring - Godkendelse af eksisterende omløb fra st. 2.653 m til st. 2.740 m i Vester Nebel Å ved Elkærholm efter vandløbsloven

—
Kolding Kommune som vandløbsmyndighed ønsker at eksisterende skikkelse af omløbet ved Elkærholm fra st. 2.653-2.740 m lovliggøres igennem en vandløbsregulering.

Til sagens belysning sendes reguleringsprojektet ud i en 4 ugers høring i perioden fra 8. marts 2023 til 5. april 2023, hvor borgere, foreninger og andre interessenter kan indsende bemærkninger om projektet til kommunen. Reguleringsprojektet med bilag 1 til 4 er vedlagt dette brev nedenfor. Høringen foretages efter § 15 i miljøministeriets bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016 om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

Bemærkninger skal være skriftlige og sendes til Kolding Kommune, By- og Udviklingsforvaltningen, Nytorv 11, 6000 Kolding eller helst på mail til vandloeb@kolding.dk. inden ovennævnte tidsfrist. Eventuelle indkomne bemærkninger indgår herefter som grundlag for sagens videre behandling.

Hvis der er spørgsmål til ovennævnte eller regulerings sagen i øvrigt, kan jeg kontaktes på tlf. nr. 23 96 59 39.

Venlig hilsen

Lars Bangsgaard
Konsulent

Bilag:

- Bilag 1 – Længdeprofil
- Bilag 2 – Tværprofiler
- Bilag 3 – Beregnede vandspejle
- Bilag 4 – Vandløbsbog, Vejle Amt

Kopi af reguleringssag sendt til:

- Involverede lodsejere

- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
dn@dn.dk Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, v/ Chr. Gøttig, Tingvej 1,
6070 Christiansfeld. kolding@dn.dk

- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling,
Kolding kolding@dof.dk

- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, Vingsted, 7182 Bredsten.
post@sportsfiskerforbundet.dk

- Danmarks Sportsfiskerforbund, Miljøkoordinator Lars Brinch Thygesen.
lbt@sportsfiskerforbundet.dk

- Friluftsrådet v. Bent Holgersen, Ådalen 6, st. 3, 6600 Vejen
trekantomraadet@friluftsradet.dk

- Dansk Botanisk Forening, v/ Rasmus Fuglsang Frederiksen.
rasmusfuglsangfrederiksen@gmail.com

Vandløbsregulering med godkendelse af faktiske forhold i Vester Nebel Å i eksisterende omløb fra st. 2.653 til st. 2.740 m ved Elkærholm

Baggrund for sagen

Miljø- og Fødevareklagenævnet (MFKN) har i brev af 13. september 2021 til ejer oplyst, at nævnet på eget initiativ har valgt at genoptage en afgørelse, som nævnet tidligere har truffet i sag vedr. oprensning af Vester Nebel Å ved Elkærholm – sags. nr. 21-10207. Nævnet oplyser, at sagen er genoptaget på baggrund af, at den er forelagt til udtalelse hos Folketingets Ombudsmand af 25. juni 2021.

I Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. marts 2022 fremgår det, at Kolding Kommune i mailkorrespondancen den 22. august 2016 traf afgørelse, samt at afgørelsen ikke har en forvaltningsretlig begrundelse og ikke lever op til officialprincippet, idet den ikke er tilstrækkelig belest.

Endvidere mangler afgørelsen nødvendige væsentlighedsvurderinger i forhold til indvirkningen på Natura 2000, bilag 4 arter samt på miljømål efter statens vandområdeplan. MFKN har derfor i brev af 14. marts 2022 hjemvist sagerne til fornyet behandling i kommunen. Det drejer sig om sager vedr. vedligeholdelse af Vester Nebel Å på strækningerne st. 1.989-3.500 m, st. 4.200-5.565 m herunder strækningen med omløbet st. 2.653-2.740 m.

På baggrund heraf har kommunen genoptaget sagen og træffer hermed nærværende afgørelse vedrørende skikkelsen af omløbet ved st. 2.653-2.740 m. Kolding Kommune vil endvidere herefter træffe nye afgørelser vedrørende de resterende dele af strækningerne st. 1.989-3.500 m, st. 4.200-5.565 m.

Ifølge Kommunens oplysninger er omløbet, st. 2.653-2.740 m etableret af det tidligere Vejle Amt i 1992. Til sagens belysning har Kommunen igennem en undersøgelsesansøgning anmodet Rigsarkivet om at tilvejebringe tidligere akter fra Vejle Amt indeholdende godkendelse og projektbeskrivelse. Rigsarkivet har i mail af 10. august 2022 meddelt Kolding Kommune, at Vejle Amts Journalsag: 9-26-9003-2-86, der omhandler omløbet ved Elkærholm, desværre er kasseret. Rigsarkivet har i stedet fundet oplysninger om sagen i Miljøstyrelsen (j. nr. 8-72-1-615-1-86, 8-72-1-615-1-87, 9-26-9003-2-86), idet styrelsen i brev af 22. september 1988 har meddelt tilsagn om tilskud til en faunapassage ved Elkærholm.

I Miljøstyrelsens journalsager har kommunen fundet Vejle Amts tilladelse til projektet af 20. januar 1989. Ifølge denne tilladelse skulle der skabes passagemulighed for fisk og andre dyr ved en nedhugning og fjernelse af stemmeværksbunden ved Elkærholm. Projektet beskriver en sænkning af bunden i stemmet svarende til vandspejlet i åen nedstrøms stemmeværket. Tilladelsen beskriver således ikke et omløb uden om opstemningen, som det efterfølgende blev etableret.

På baggrund af ovennævnte kan Kolding Kommune konstatere, at det nuværende faktiske omløb ikke svarer til det projekterede i amtets afgørelse fra 1989. Det kan videre konstateres, at det ikke har været muligt for Rigsarkivet at finde afgørelse fra Vejle Amt, der beskriver projektændringer i forhold til den tidligere afgørelse af 20. januar 1989.

Det er herefter Kolding Kommunes vurdering, at der skal træffes en ny afgørelse efter vandløbslovens § 62, idet de faktiske forhold har ændret sig samtidig med, at den tidligere aftale eller afgørelse må anses for at være utilstrækkelig.

Kolding Kommune har derfor valgt at foretage en retslig lovliggørelse af de eksisterende forhold i omløbet ved at gennemføre en vandløbsregulering. Reguleringen fastsætter de nuværende fysiske forhold i omløbet som de lovlige dimensioner.

Som følge af vandløbsreguleringen vil omløbets dimensioner herefter indgå som en integreret del af det gældende vandløbsregulativ af 30. juni 1988 fra det tidligere Vejle Amt. Omløbet bliver således omfattet af regulativets afsnit 8 om vedligeholdelse. Det fremgår af afsnittet, at vedligeholdelsen skal tilsigte at bevare den naturlige tilstand i vandløbet med de angivne dimensioner som retningsgivende.

Der har over flere år pågået en løbende dialog imellem ejer af omløbet i Vester Nebel Å og Kolding Kommune om den vedligeholdelsesmæssige stand af omløbet. Begge parter er enige om at der pågår en erosion af omløbet med kontinuerlige ændringer af omløbets dimensioner.

Ejer har bl.a. i brev af 16. december 2016 oplyst, at omløbet er opført som et bygværk af hensyn til vandløbet, og at det derfor er kommunen som vandløbsmyndighed, der skal vedligeholde bygværket som en del af vandløbet, jf. regulativets ordlyd i pkt. 5.2 og 5.3.

Ejers konsulent, Naturrådgivningen har bl.a. i udredningsnotat fra august 2017 tilkendegivet, at omløbet var udført med en træspuns af nedrammede træplanker på begge sider af et snævert strømløb, som var foret med store sten. Som følge af erosionen lå stenforingen i bunden af vandløbet spredt og beskyttede ikke længere vandløbets sider mod de høje vandhastigheder.

Ejer har i udredningsnotatet bemærket, at kommunen skal genoprette omløbet som led i den regulativmæssige vedligeholdelse. Der henvises til, at det fremgår af vandløbsregulativets afsnit 5.3, at Bygværker – såsom styrt, stryg og skråningssikringer – der er udført af hensyn til vandløbet, vedligeholdes som dele af vandløbet. Og Kolding Kommune har haft denne vedligeholdelsesforpligtigelse siden den 1/1 2007.

Kolding Kommune har efterfølgende i brev af 20. januar 2017 meddelt ejer, at kommunen er enig i, at der bør findes en permanent løsning omkring fordelene ved omløbet. Det er tydeligt, at det gamle omløb er nedslidt og ikke tidssvarende.

Kommunen har dog i mail af 7. april 2017 meddelt ejer, at kommunen ikke er indstillet på, at gennemføre en brinksikring af omløbet, da omløbet ikke er tidssvarende, og at kommunen i stedet ville løse problemet med erosion af brinker ved at gennemføre et vandplansprojekt.

Gennemførelse af denne vandløbsregulering skal derfor alene betragtes som en lovliggørelse af de eksisterende dimensioner i omløbet.

Den aktuelle strækning af Vester Nebel Å er et offentligt vandløb, hvor der er et gældende vandløbsregulativ af 30. juni 1988 fra det tidligere Vejle Amt. Regulativet indeholder ikke krav til vandløbets placering i terrænet (vandløb flytter skel). Der er derfor hverken pligt for vandløbsmyndigheden eller ret for bredejeren til at etablere nye skråningssikringer m.v., der fastholder vandløbets forløb igennem en befæstelse af brinkerne uden gennemførelse af en forudgående vandløbsregulering.

Kommunen har under sagens belysning fundet den tidligere vandløbsbog med billeddokumentation fra Vejle Amt. Vandløbsbogen dokumenterer, at anlægsarbejdet ved Elkærholm blev afsluttet den 14. april 1992. Det fremgår videre af billeddokumentation dagen

forinden den 13. april 1992, at brinkanlægget i omløbet ikke blev stensikret. Relevant uddrag af vandløbsbogen er vedlagt som bilag 4 til reguleringssagen.

I forlængelse heraf lægger kommunen til grund, at kommunen ikke er forpligtet til at vedligeholde omløbet og genoprette de tidligere dimensioner som led i den regulativmæssige vedligeholdelse af vandløbet. De tidligere dimensioner af omløbet fremgår ikke af Vejle Amts afgørelse fra 1989 og er derfor ukendte. Kolding Kommune som vandløbsmyndighed er således ikke i stand til at genoprette det tidligere omløb.

Kommunen bemærker videre i den sammenhæng, at omløbet derfor er etableret som en integreret del af vandløbets profil, hvilket kommunen lægger til grund for sagen. Omløbet kan således antage forskellige former i et dynamisk vandløb, så længe at vandføringsevnen er tilstede. Det er endvidere årsagen til, at kommunen i stedet vil lovliggøre de eksisterende forhold igennem en vandløbsregulering og ikke gennemføre en brinksikring i form af en stensikring som led i almindelig vedligeholdelse.

Det skal bemærkes, at kommunen fortsat arbejder på at gennemføre vandløbsrestaureringsprojekt på lokaliteten efter statens vandområdeplan, hvor der skal skabes fri passage for fisk og smådyr i vandløbet.

Lovliggørende reguleringsprojekt

Formål

Reguleringsprojektet gennemføres for at godkende den eksisterende skikkelse af omløbet ved Elkærholm fra st. 2.653-2.740 m. Herved sikres der sammenhæng imellem det gældende regulativ og omløbet.

Nuværende og fremtidige forhold

I Tabel 1 nedenfor ses omløbets fremtidige regulativmæssige dimensioner, der tager udgangspunkt i de nuværende dimensioner, der er opmålt i januar 2023.

Der er endvidere i bilag 1 og 2 til denne høring fastsat længeprofiler og tværprofiler for omløbet.

I st. 2.649 m, hvor der sker en vanddeling mellem sideløbet og omløbet, fastholdes regulativets eksisterende dimensioner, og der foretages således alene en lovliggørelse af de faktiske forhold startende ved selve indløbet til omløbet i st. 2.653 m. Tilsvarende fastholdes de eksisterende regulativmæssige dimensioner nedstrøms fra st. 2.740 m.

De fremtidige regulativmæssige dimensioner af omløbet er fastsat ud fra den nuværende vandføringsevne, jf. vandløbslovens § 12.

Det bemærkes, at det af længdeprofilet fremgår, at den anførte bundkote i opmålingen er placeret op til ca. 16 cm under den bundkote, der fastsættes i reguleringssagen. Denne afbildning skyldes, at længdeprofilet viser koten på det laveste punkt i det opmålte tværprofil, uagtet af hvorvidt dette punkt har indvirkning på vandføringsevnen.

Der er i omløbet indmålt lokale "huller" i vandløbsbunden, der har indvirkning de angivne koter i længdeprofilet, men ikke i nævneværdig grad påvirker vandføringsevnen. Der kan således være dele af det opmålte profil, der ligger henholdsvis over eller under bundkoten på det profil, der godkendes i denne vandløbsregulering. Som det fremgår af tværprofilerne i bilag 2 er profilerne placeret, så de i videst muligt omfang repræsenterer en gennemsnitlig bundkote i de opmålte tværprofiler, hvorved de afvandingsmæssige forhold modsvarer de nuværende.

Tabel 1: Dimensioner af omløb i Vester Nebel Å ved Elkærholm.

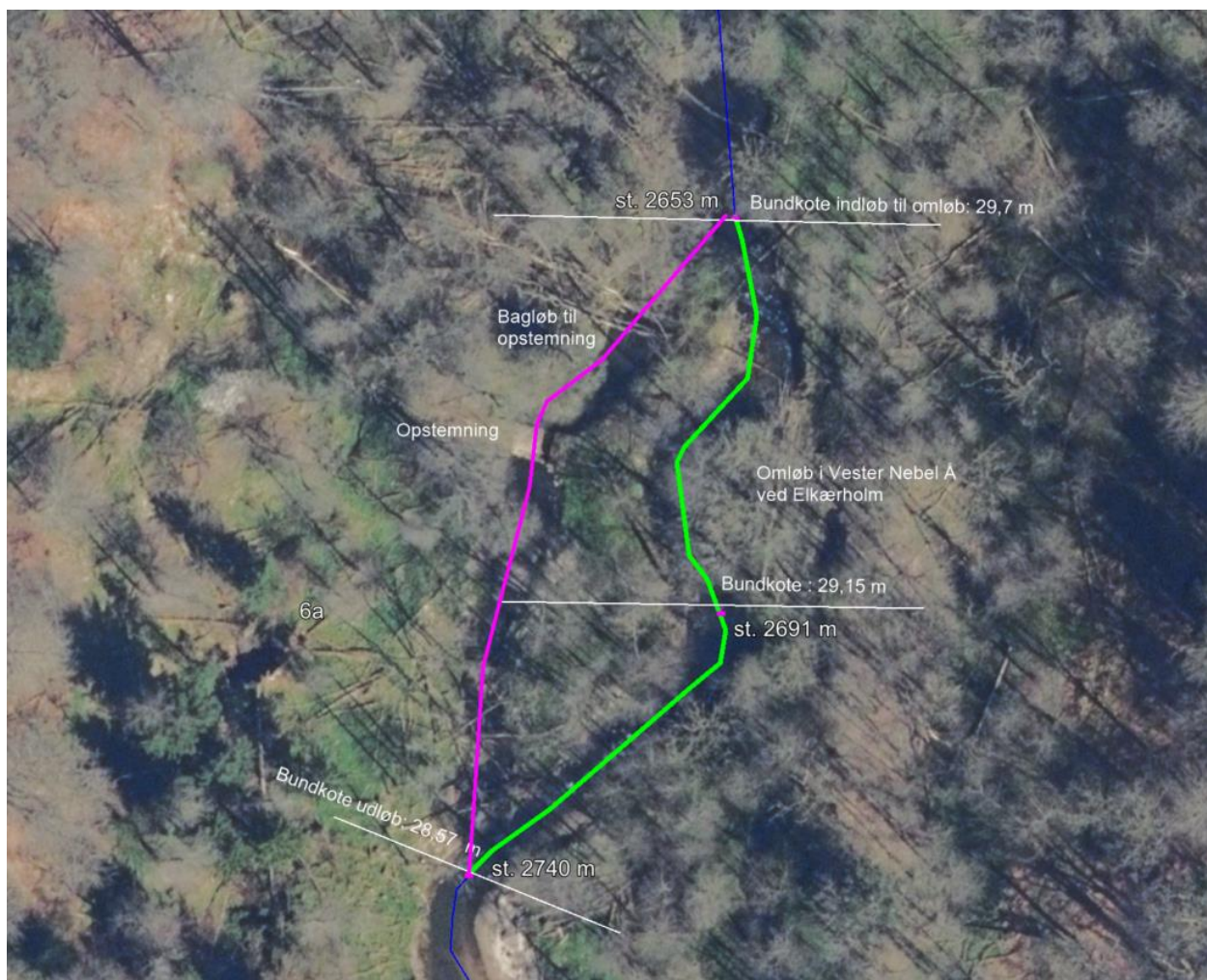
St. (m)	Bundkote (m DVR90)	Bundbredde (m)	Anlæg	Fald (‰)	Bemærkninger
2.649	29,71				Fordeling af vand til omløbet og sideløb. Nuværende regulativ bund.
		5,3	1		
2.653	29,70			*	Indløb omløb.
		5	1		
2.656	29,65				
		3,5	1		
2.674	29,55				
		4	1	13	
2.691	29,15				
		4	1		
2.723	28,75				
		4	1		
2.740	28,57			*	Udløb omløb. Nuværende regulativ bund.
		4			
2.880	28,05				Nuværende regulativ bund.

Dimensionerne indgår herefter som en del af det gældende regulativ for Vester Nebel Å. Ifølge regulativet skal vedligeholdelsen foretages ud fra ønsket om at bevare en naturlig tilstand med de angivne dimensioner som retningsgivende for vandløbets skikkelse.

Det betyder, at vandløbet således kan antage en vilkårlig skikkelse så længe, at vandføringsevnen ikke forringes i forhold til de angivne teoretiske dimensioner, der er angivet i tabel 1.

Oversigtskort

Omløbets placering i terrænet med stationering i m ses på kortet nedenfor.

Figur 1: Kortudsnit med angivelse af omløbet (grøn streg) og bundkoter. Vester Nebel Å op- og nedstrøms omløbet (blå streg), stationering (pink symbol med hvide tal). Bagløb til opstemning (pink streg).

Matrikler og ejerforhold:

Ejer af følgende matrikler indgår i reguleringssagen.

Matr. nr.	Ejerlav
6a	V. Nebel By, V. Nebel

Økonomi:

Der er ikke økonomiske omkostninger tilknyttet reguleringsprojektet, idet der er tale om godkendelse af eksisterende dimensioner.

Afvandings- og miljømæssige konsekvenser

Miljømæssige konsekvenser

Vester Nebel Å har på den aktuelle strækning miljømålet "God økologisk tilstand" i statens vandområdeplan. Der er således tale om et vandløb med et højt miljømål.

I seneste basisanalyse for vandområdeplaner 2021-2027 er miljømålet ikke opfyldt, idet den aktuelle tilstand er vurderet til moderat økologisk tilstand. Den aktuelle tilstand for de tre kvalitetselementer i planen er angivet i Tabel 2.

Tabel 2: *Aktuel miljøtilstand for Vester Nebel Å ved Elkærholm.*

Kvalitetselement	Tilstand	Opfyldelse Miljømål
Vandplanter	Ukendt	Nej
Smådyr	Høj	Ja
Fisk	moderat	Nej

Endvidere er omløbet ved Elkærholm registreret som en spærring i statens vandområdeplan med ref. nr. Rib-00151.

Efter bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster skal vandløbsforekomsternes til enhver tid aktuelle tilstand, herunder i forhold til de enkelte kvalitetselementer, beskyttes mod forringelse.

Da tilladelsen vedrører en lovliggørelse af de eksisterende forhold omkring omløbet ved opstemningen ved Elkærholm, medfører den ikke forringelser af den aktuelle miljøtilstand målt på ovennævnte kvalitetselementer. Tilladelsen strider derfor ikke imod ovennævnte bekendtgørelse.

Det skal videre bemærkes, at Kolding Kommune er bundet af statens vandområdeplan som plangrundlag med en indsats for etablering af faunapassage på lokaliteten. Kommunen forventer fortsat herefter at gennemføre denne indsats.

Afvandingsmæssige konsekvenser

I Bilag 3 til denne afgørelse ses de beregnede vandspejle ved eksisterende og lovliggjorte forhold omkring omløbet for en vintermiddel vandføring (18,7 l/s/km²) og en stor vandføring (40 l/s/km²). Det fremgår at Bilag 3 og Tabel 3 nedenfor.

Tabel 3: *Bundkote (m DVR90) og beregnede vandspejle (m DVR90) for hhv. en vintermiddel vandføring og en stor føring for omløbet ved tidligere opstemning ved Elkærholm i Vester Nebel Å.*

St. m	Bundkote (m)	VSP-kote (m)		Bemærkninger
		Vintermiddel	Stor afstrømning	
2.649	29,71	30,10	30,32	Nuværende regulativ.
2.653	29,70	30,08	30,30	Indløb omløb.
2.656	29,65	30,04	30,23	
2.674	29,55	29,82	29,96	
2.691	29,15	29,47	29,65	
2.723	28,75	29,11	29,34	
2.740	28,57	29,03	29,29	Udløb omløb.
2.880	28,05	28,66	28,95	Nuværende regulativ.

Som det fremgår af længdeprofilen på Bilag 3, modsvarer de fremtidige regulativmæssige vandspejle de nuværende forhold omkring ind- og udløb af omløbet, hvorfor de afvandingsmæssige forhold ikke forringes som følge af lovgivningen. Af beregningerne fremkommer der alene mindre lokale forskydninger i vandspejlene på op til ca. +/- 5 cm, der er beregnet ud fra de nuværende opmålte forhold og de profiler, der ønskes godkendt i denne vandløbsregulering. Da denne regulering alene vedrører lovgivning af et eksisterende forhold, vil den derfor ikke have afvandingsmæssige konsekvenser for op- og nedstrøms beliggende strækninger. Tilladelsen fastsætter i stedet den nuværende dimensionsmæssige retstilstand omkring omløbet.

Omløbet udgør Vester Nebel Å's hovedløb ved Elkærholm, som fører størstedelen af vandføringen i langt hovedparten af året. Ved større afstrømninger, hvor vandspejlet overstiger kote 30,15 m løber en del af vandet over stemmeværket i sideløbet.

Det skal videre bemærkes, at der ikke længere er en opstemningsrettighed ved Elkærholm Mølle, idet opstemningsrettigheden blev ophævet ved kendelse af 3. juni 1971 fra Vejle Amts vandløbsvæsen.

Vurdering af tilladelsens betydning for Natura 2000 og habitatdirektivets bilag IV arter

Det fremgår af bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale beskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bkg. 2.091 af 12. november 2021), at der skal foretages en vurdering af, om et påtænkt projekt kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt (habitatbekendtgørelsens § 10).

Kommunen ligger til grund, at da der er tale om en lovgivning af de eksisterende forhold ved Elkærholm foretages der ikke et aktivt indgreb, der kan have betydning for Natura 2000 områder eller bilag IV arter. De ændringer, der er sket i og omkring omløbet i Vester Nebel Å, er pågået naturligt over en meget lang periode.

Reguleringssagen vil derfor ikke have negativ betydning for tilstedeværelsen af bilag IV arter eller andre sjældne arter i vandløbet som bæklampret eller smerling. Forholdene for disse arter vil være uændret.

Lovgivning

Ifølge vandløbslovens § 17, stk. 1 (lbk. nr. 1.217 af 25. november 2019), skal vandløb vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres, medmindre andet er fastsat i regulativet.

Efter lovens § 62 kan der uanset at forholdene ved et vandløb eller anlæg tidligere er fastlagt ved aftale, eller at der tidligere er truffet afgørelse herom, fastsættes nye bestemmelser vedrørende vandløbet eller anlægget, hvis de faktiske forhold har ændret sig, eller hvis den tidligere aftale eller afgørelse må anses for utilstrækkelig.

Efter lovens § 12 skal regulativet indeholde bestemmelser om vandløbets skikkelse og vedligeholdelse.

Vedligeholdelsen af offentlige vandløb påhviler ifølge lovens § 31 vandløbsmyndigheden. Vester Nebel Å er et offentligt vandløb, og vedligeholdelsen påhviler derfor Kolding Kommune som vandløbsmyndighed.